

door Evelin Omar Knuffer

20/08/2019

GELD & VERTROUWEN

1. De teloorgang van het vertrouwen

Mensen kunnen andere mensen vertrouwen en meestal is dat vertrouwen groter naargelang ze tot de kleinere kring van het gezin, de familie of eigen volk behoren. Men heeft vertrouwen als men een houvast heeft, van geborgenheid en liefde kan genieten. Men kan dit soort vertrouwen vergelijken met dit van acrobaten die elkaar aan de trapeze opvangen met bovendien nog een vangnet daaronder.

Dieren, planten en andere levende fysieke wezens uit onze nabije omgeving hebben gewoonlijk een voorspelbaar gedrag en kunnen ook tot op zekere hoogte ons vertrouwen genieten. Hoe verder van onze (EQ) leefwereld, hoe wantrouwiger we zijn en hoe meer garanties we nodig hebben om deze in onze leefwereld toe te laten. Vandaar is er ook veel wantrouwen bij vele mensen tegen migranten, andere culturen en godsdiensten.

We zien ook meer recentelijk tegengestelde bewegingen waarbij vele mensen zich kwetsbaar opstellen door hun zwakten en sterkten (zoals ze deze zelf interpreteren) openlijk aan de media en wijde omgeving bloot te stellen. Zij betrouwen erop dat daar geen misbruik van zal gemaakt worden. Als dat dan wel gebeurt zijn er velen die hun vertrouwen verliezen. Op zich is meer openheid bevorderlijk voor een betere open samenleving zonder geheimen voor elkaar, maar voorzichtigheid is geboden.

Meer dan een eeuw geleden werden echter juridische persoonlijkheden in vele Westerse grondwetten voorzien. Het zijn fysieke personen die in deze bedrijven en ondernemingen aan de touwtjes trekken, maar zij ontlopen door deze juridische constructies zeer vele verantwoordelijkheden. Deze rechtspersonen genieten ook van veel fiscale voordelen, omdat zij de overheid ervan overtuigen dat dit goed is voor de "economie". Maar zij zorgen voornamelijk voor eigen winst (IQ) en zelfverrijking. Zij gaan dikwijls gewetenloos en meedogenloos te werk en kennen veelal geen respect voor de menselijke en natuurlijke leefomgeving van hun onderneming. Alles moet wijken voor hun hebzucht. Dit leidt dan tot een gevecht met ongelijke wapens tussen rechtspersonen en fysieke personen.

Om in een dergelijk systeem te kunnen leven en om zich te verdedigen, stellen de mensen zich meer en meer individualistisch, gesloten en egoïstisch op. Vele gezinnen vallen uiteen en de kinderen moet hun plan trekken. Meerdere volkeren hebben de neiging om zich te isoleren en hanteren de slogan: "Eigen Volk eerst!". De mensen trachten ook als consument zoveel mogelijk van het systeem te profiteren maar draaien ook mee in een onmenselijke concurrentiestrijd, waarin men zich een imago moet aanmeten van de sterkste en de beste te willen zijn. Het is ook een wereld waarin iedereen vecht om gelijk te halen en te overwinnen. Wat misloopt is steeds de schuld van iemand anders.

“Homo homini lupus!” en zo wordt iedereen zelfs zijn eigen tegenstrever. Wie kan in zo ’n wereld nog iets of iemand vertrouwen en gelukkig zijn?

Diegenen die zich kwetsbaar (EQ) opstellen, nemen het risico dat ze een vogel voor de kat worden en dat hun privé-geheimen worden misbruikt door allerlei roofzuchtige mensen en organismen. Zeer velen onder hen hebben het niet door dat ze misbruikt worden en dat ze door hun naïeve openheid slaven zijn geworden van het systeem (IQ).

Gelukkig hebben reeds meer en meer mensen van een opleiding kunnen genieten, waardoor ze niet meer alles slikken wat hen wordt voorgekauwd en aangekaart door de verleidings- en marketingstechnieken van de media, waarachter op winst beluste roofdieren zich schuil houden. Zij beslissen wat wij nodig hebben! We moeten dus meer en meer filters inbouwen om te weten wat en wie we wel en niet mogen vertrouwen.

Het vertrouwen en de geborgenheid van het gezin heeft plaats gemaakt voor een groot wantrouwen voor het systeem, dat men ons opdringt en waarvan men moeilijk los kan geraken. Het is dan ook niet verwonderlijk dat bij “democratische” verkiezingen de traditionele (centrum-)partijen die het systeem verdedigen of gedogen, klappen krijgen. Deze partijen hebben meestal geen langetermijnvisie en gokken op kortetermijnvoordelen voor hun kiezers en henzelf. Van die beloofde voordelen komt dan meestal niet veel in huis omdat de echte verantwoordelijken, die van achter de schermen aan de knoppen draaien buiten schot blijven en zichzelf maar steeds verrijken.

Het “centrum” waar GS (Grote Smurfen, zie 3.) domineert, verzwakt en de extremen raken elkaar meer en meer. Rechts wil terugkeren naar oude tradities en links stelt zich open voor andere culturen. Rechts streeft naar centralisatie van de macht en naar drastisch ingrijpen in de situatie, terwijl links decentralisatie wil zo dicht mogelijk bij het volk met zo weinig mogelijk overheidsbemoediging. Op termijn zal men moeten leren dat er geen tegenstellingen zijn tussen culturen en dat ze elkaar aanvullen. Dit is ook zo bij religies en wetenschap. Enkel fanatiek vasthouden is nefast voor de wereldgemeenschap. Het overgrote deel van de mensen doorzien, spijtig genoeg, het systeem niet, waarin we ronddraaien. Het is ook zeker geen sinecure om uit de doolhof van het systeem te geraken.

Bij de doorsnee consumenten, aangespoord door vernuftige marketingstechnieken, heerst meestal aanvankelijk voldoening en tevredenheid bij aankopen van producten of levering van diensten, evenals bij de leveranciers zelf, waar de verkoop winst oplevert. De banken die zorgden voor het nodige consumentenkrediet hopen op terugbetaling met een flinke rente. Al deze actoren kunnen beschouwd worden als veel handen op een buik en ze voelen zich allemaal bevredigd.

Aan dit consumentenvertrouwen komt echter vlug een einde als het product of levering niet aan de verwachtingen voldoet of als de lening niet meer kan afbetaald worden. Ook merken en voelen de consumenten dat hun koopkracht steeds vermindert en ze moeten er bovendien steeds harder en langer voor werken.

Als de algemene trend van het consumentenvertrouwen daalt, kan dit leiden tot deflatie, depressie, recessie, faillissementen en werkloosheid. Dan wordt de consument-werknemer slachtoffer van zijn eigen onbezonnen hebzuchtig gedrag en hij wordt meer en meer op zichzelf aangewezen om oplossingen te zoeken. Uiteindelijk moet ieder voor zich evenwicht zoeken door de vriend en vijand in zichzelf te verzoenen. Anders isoleert hij of zij zich volledig en koestert wraak op de maatschappij omdat “de andere” de schuldig wordt geacht voor wat misloopt . Wanneer al dit ongenoegen zich samenbalt, leidt dit onvermijdelijk tot stakingen, manifestaties en revoltes.

Ook de ondernemingen en banken zien de toekomst somber in omdat de groei stilvalt, de rente laag blijft en nog zou kunnen zakken. Er zijn steeds minder transacties omdat het vertrouwen zoek is omdat er geen zekerheden meer zijn.

De centrale banken hebben door hun rentebeleid nog weinig impact op de reële (niet de door hen gemanipuleerde) inflatie door een algemeen gebrek aan vertrouwen in het systeem bij de gewone mens. Als we bovendien na een lange periode van deflatie in een depressie zouden geraken, wordt het alleen maar erger. De klassieke economische theorieën zijn achterhaald en er wordt volop met computergestuurde algoritmes gekookt op de beurs. Er worden door populistische slogans gelanceerd met onrealistische en ondoordachte pasklare oplossingen.

De politici zijn voornamelijk met marginale correcties van de maatschappelijke en financieel-economische toestand bezig, maar zij beseffen dit meestal zelf niet. Zij discussiëren onderling via de media, zijn met zichzelf bezig en luisteren niet naar het volk. Velen onder hen denken nog altijd dat zij het zijn die aan de knoppen draaien van een wereldwijde sociaaleconomische orde (wanorde). Het geld steunt steeds meer en meer op losse schroeven omdat er meer geldcreatie is dan de onderliggende waarde ervan. Het geld verdient minder en minder ons vertrouwen en wordt volatiel. De waarde van iets kan allicht worden afgemeten aan de graad van vertrouwen dat er aan gegeven kan worden. Zonder vertrouwen zijn er geen waarden meer en wordt het geld waardeloos. Dit is nu al zo, we worden het al gewaar maar we willen het niet weten en het dringt niet door in de massa.

Als we denken aan maatregelen om de financieel-economische en maatschappelijke toestand terug onder controle te krijgen, moeten er gelijktijdig en parallel hiermee initiatieven worden genomen en versterkt om het vertrouwen te herstellen. Vele van dergelijke maatregelen zijn moeilijk te verkopen aan de mensen, ondernemingen en banken.

Diegenen die echt aan de knoppen draaien (GS) zullen er alles aan doen om iedereen ervan te overtuigen dat alles nu OK is en dat dit soort maatregelen contraproductief zijn. Deze maatregelen zullen ongetwijfeld pijn doen en offers vragen in alle geledingen van de maatschappij, maar zij kunnen op termijn het tij keren.

Hoe meer ongelijkheid in de maatschappij, hoe meer problemen er moeten opgelost worden. Zowel de armen als de rijken voelen zich nu ongelukkig en als we niets doen zullen ze nog ongelukkiger worden omdat de natuurlijke wereldvoorraden uitgeput geraken.

2. Wat willen de mensen? Hoe krijgt het volk terug greep op de situatie?

Bij de primaten en in het begin van de mensheid gaat het om overleven en zich voortplanten. Als de stammen zich beginnen te organiseren halen zij hun kracht uit de goden die hen zouden beschermen. Het is de wil van god als iets al dan niet gebeurt en nog veel samenlevingen zijn hierop tegenwoordig gebaseerd. Sinds de Grieken en de Romeinen de democratie hebben uitgevonden, worden vertegenwoordigers van het volk gekozen om de wil van het volk uit te oefenen, althans voornamelijk in Westerse landen. Er werden naast de religieuze machten ook wetgevende, uitvoerende en gerechtelijke machten geïnstalleerd, die er zouden moeten over waken dat de wil van het volk wordt gerealiseerd.

Wereldwijd begint het onderwijs, betere opleiding en betere doorstroming van de informatie zijn vruchten af te werpen en worden er meer en meer vragen gesteld over de werking van gevestigde machten: worden de verzuchtingen van het volk wel gerealiseerd? En wat wil het volk eigenlijk? Is dat geen gezond en gelukkig leven in harmonie met de samenleving en doen wat je graag doet?

Er wordt ons van kindbeen af ingeprent dat we moeten werken en veel geld verdienen. We moeten ons anders tonen dan we zijn om anderen te overtroeven. We moeten de eerste, de sterkste en de slimste zijn! Statussymbolen veroorzaken afgunst, zodat we altijd meer willen en we zijn geneigd om altijd gelijk te willen hebben. Als we geen goden meer hebben maken we er zelf en kijken op naar idolen en buitengewone prestaties. Geld is bij velen een God geworden.

Vertegenwoordiging van het volk in een parlement of de macht toevertrouwen aan enkelen in een totalitair systeem lijkt meer en meer voorbijgestreefd in onze complexe maatschappij die niet stopt aan de landsgrenzen en waarin iedere maatregel invloed heeft op alles en zorgt voor nieuwe soms onverwachte veranderingen. De informatie stroomt razendsnel rond waardoor noodzakelijke bijstellingen niet tijdig kunnen gebeuren. Enkele “geniale” idolen zijn niet in staat om leiding te geven en om de maatschappij behoorlijk te sturen.

Ook de beïnvloeding van de massa door de media is enorm. We weten niet meer wat we wel en niet moeten geloven. De politici en de gefragmenteerde wetenschap (specialisatie met oogklappen) worden dikwijls op een geraffineerde wijze door machtige lobbygroepen aangespoord om de mensen de belangen van machtige financiële groepen volgzzaam te doen dienen, zonder dat zijzelf en de mensen zich daarvan bewust zijn.

Het zou een illusie zijn te denken dat grondwetten, wetten en decreten en heel het maatschappelijk systeem in een handomdraai kunnen getransformeerd worden naar een systeem waarbij de wil van het volk beter gerealiseerd wordt.

Er wordt naast de bestaande systemen van parlementaire vertegenwoordiging, reeds veel geëxperimenteerd met burgerplatformen, referenda, digitale netwerken voor opinievorming en dergelijke. Soms beginnen deze experimenten vruchten af te werpen in de mate dat de officiële instanties er naar luisteren en gevolg aan geven.

Het is ook niet altijd wenselijk dat er zo maar gevolg gegeven wordt aan de besluiten van een of ander platform of netwerk. Er zijn veel drukkingsgroepen die alleen maar oog hebben voor een enkel objectief en wat lokaal voor een samenleving goed kan zijn, is daarom niet goed voor iedereen. Er moet dus gewaakt worden over een representatieve samenstelling van de groep en rekening gehouden met verschillende objectieven en invalshoeken. De betrouwbaarheid van de leden van de groep moet ook kunnen worden nagegaan. Infiltratie en beïnvloeding door commerciële en financiële grootmachten zijn zeker niet uit te sluiten in deze netwerken.

Het vertrouwen in de besluitvorming van deze groepen van mensen moet waarschijnlijk van onder naar boven opgebouwd worden en dus beginnen in kleine lokale gemeenschappen en kan dan dienstig zijn voor deze gemeenschap. Deze gemeenschappen kunnen dan hun besluiten toetsen aan andere gemeenschappen en nagaan waarover ze kunnen overeenkomen in een groter geheel en zo verder. Deze grotere maatschappelijke gehelen moeten zich dan zo weinig mogelijk inlaten met wat in de onderliggende laag over meer persoons- of volksgebonden materies is besloten. Vanuit een bovenliggende laag moet er voornamelijk controle zijn op de wijze waarop de besluitvorming is tot stand gekomen en zorg gedragen worden voor de beveiliging van de (ook meer en meer digitale) netwerken (IQ).

Een “groter geheel” moet niet noodzakelijk territoriaal of volgens volk worden georganiseerd. Sommige volkeren, culturen of religies zijn uitgezwermd over de hele wereld door migratie of veroveringszucht en zij zijn verbonden door taal en cultuur. Het groter geheel kan ook wereldwijd zijn voor alle mensen die zich bijvoorbeeld meer en meer bezorgd maken over de klimaatveranderingen, bezig zijn met gezonde voeding, met armoede of deze die het energievraagstuk proberen op te lossen. Op deze wijze ontstaan vele diverse fora zowel lokaal als wereldwijd. Deze evolutie is volop bezig en dat is hoopvol. Van deze trend moet gebruik gemaakt worden om het systeem grondig te veranderen.

Overeenkomen met andere gemeenschappen is echter in het algemeen geen spontaan proces. Het zijn andere mensen met een andere ingesteldheid (EQ én IQ) die zich met de inhoud, het vergelijken van de inhoud en de compatibiliteit van de verschillende besluitvormingen zouden moeten bezig houden. Deze moeten ook vaardigheden hebben om te bemiddelen en te zorgen dat er overeengekomen wordt. Het is niet eenvoudig om een werkwijze te vinden om al deze fora ertoe te bewegen om onderling ideeën uit te wisselen, hun onderlinge raakpunten en hun onderlinge verbondenheid vast te stellen en uiteindelijk tot besluiten te komen waar de mensheid en de Aarde beter van worden.

De huidige machthebbers zijn meestal met zichzelf en hun eigen carrière bezig en voornamelijk gefocust (IQ) op een of ander probleem, dat ze proberen met enkele kunstgrepen op te lossen waardoor de bevolking voorlopig zoet gehouden wordt. Bij de Romeinen gebeurde dit voornamelijk met “Panem et circenses” (brood en spelen) en ondertussen zijn er nog vele andere zoethouders uitgevonden in deze consumentenmaatschappij. Het risico is dan dat de andere echte problemen alleen maar erger worden. Zij hebben niet het profiel om conclusies van de verschillende fora aan elkaar te toetsen en zijn niet in staat om deze te doen bijsturen als zou blijken dat ze onderling niet compatibel zijn.

We hebben geen nood aan dit huidige soort machthebbers maar aan wijze generalisten die met de hulp van experts uit de fora, voldoende kennis (IQ) hebben van de inhoud van diverse fora en tevens in staat zijn om verbindingen (EQ) te maken tussen deze fora. Door hun bemiddeling moet er ook een langetermijnvisie tot stand komen, die door velen kan worden gedragen. Dergelijke wijze mensen zouden in een bemiddelende rol met de nodige takt maar zo nodig dwingend moeten kunnen optreden om de besluitvorming van de fora onderling te harmoniseren. Hierdoor verhoogt de kans dat de beslissingen die worden uitgevoerd in de diverse fora de wil van een grote meerderheid van betrokken mensen zullen tot uitvoer brengen.

Laten we dus het ontstaan van dergelijke diverse fora of platformen stimuleren, ze inventariseren en de nodige controle- en certificeringsorganismen oprichten om de betrouwbaarheid ervan te garanderen. Tevens moeten wijze generalisten aangesteld worden om onderlinge verbindingen te leggen zodat er op de verschillende niveaus juiste beslissingen tot uitvoer kunnen gebracht worden. Het spreekt vanzelf dat de aanstelling van deze generalisten moet steunen op een grote consensus binnen de fora waarvoor deze wijze mensen geroepen worden om ze te harmoniseren.

Het huidige bestel van politieke machthebbers en de systemen van parlementaire democratie kunnen aldus vervangen worden door een verzameling van diverse fora, die ieder op hun niveau en voor hun “materie” beslissingen kunnen nemen. De ontwerpen voor beslissingen moeten eerst onderling geharmoniseerd worden door wijze generalisten die de raakvlakken tussen de verschillende fora voortdurend aftasten mede in het licht van een **lange termijn-visie waardoor de mensheid gelukkiger wordt met respect voor de natuur en deze Aarde.**

Op dit laatste principe zou de grondwet voor de hele wereld moeten steunen en ieder forum is ertoe gehouden om zijn bijdrage te leveren.

De mensen zijn vrij om te kiezen aan welke fora ze hun bijdrage willen leveren volgens hun eigen inzichten en expertise. Een inventaris van alle fora moet voor iedereen voorhanden zijn en zo nodig moeten er andere worden gecreëerd als er nieuwe problemen opduiken. Een te ingewikkelde verwevenheid van fora moet evenwel worden vermeden en daar moeten de wijze generalisten over waken. In de mate dat deze fora en generalisten vruchtbaar werk leveren zullen ze meer en meer kunnen rekenen op een algemeen lokaal en wereldwijd vertrouwen en kunnen de huidige machtsstructuren worden vervangen. Vele politici zullen meer en meer moeten ervaren en toegeven dat ze incompetent zijn. Er zal een nieuwe soort democratie ontstaan waarbij de “wil van het volk” wordt gerealiseerd zonder volksvertegenwoordiging of zonder macht te geven aan alleenheersers.

3. Hoe wordt er nu aan de touwtjes getrokken en door wie?

De hegemonie van de religieuze leiders is zich sedert enkele eeuwen door een vlaag van “verlichting” (IQ) volop aan het verplaatsen naar de heerschappij van de oligarchen van het materialisme en het geld, die we hier bondigheidshalve voortaan GS (Grote Smurfen) zullen noemen. Zij traden eerst op in de Angelsaksische “Westerse” wereld en hebben ondertussen de ganse wereld in hun greep. Zowel de religieuze als de GS hebben lange termijn-strategieën (IQ) en zijn daarom machtiger dan naties en politici.

De GS inspireren staatshoofden, regeringen, koningen en dictators over de wijze hoe ze hun macht en kapitaal moeten behouden en versterken. Ze worden als een soort opperpriesters door deze machtigen gerespecteerd en aan financiële hersenspinsels van de GS wordt bijna blindelings geloof gehecht. Er heerst tussen hen een hechte vertrouwensband. Hun vazallen zijn aandeelhouder in centrale banken, grootbanken en multinationals.. Ze infiltreren in ratingbureaus, (her)verzekeringsmaatschappijen en inspireren consultants en revisoren. Zo hebben ze greep op het hele financieel-economisch bestel en beïnvloeden daardoor wereldwijd heel de maatschappij.

Zelf werken de GS van achter de schermen en zij blijven buiten schot als er iets misloopt. Ze trekken aan de touwtjes van de poppenkast. Hun instrumenten zijn beïnvloeding, lobbying en inspelen op de hebzucht van vele mensen. Zij beheersen databases met informatie over de vraag van de consumenten en het aanbod van de grondstoffen en landbouwproducten, de beurzen, ondernemingen, banken, valuta enz. Op deze informatie laten ze algoritmes en artificiële intelligentie los om evoluties te voorspellen en gaan na hoe ze die via de media, met reclame of uitgekende marketingtechnieken kunnen beïnvloeden om er maximaal profijt uit te trekken. De GS zetten ook machtigen tegen elkaar op om diegenen uit te schakelen die ze niet wensen. Ze halen eerst profijt uit de wapenverkoop en na de oorlog uit de wederopbouw.

Ze werken het faillissement van sommige niet volgzame ondernemingen in de hand om deze nadien voor een habbekrats te laten opkopen. Hun doel is zichzelf verrijken en machtiger worden en niet om de mensheid te helpen. De ongenaakbaarheid van deze machtigen en hun aanhang wordt voortdurend door de media beklemtoond met veel grote sier op bijeenkomsten zoals bijvoorbeeld de G20 of in Davos in Zwitserland. De gewone mensen willen ze overbluffen, ze zorgen ervoor dat dit vertoon goed overkomt en ze geven de indruk dat hun beslissingen (analoog met de Wil van God in het verleden) noodzakelijk zijn voor de welvaart en welzijn van iedereen.

Hoe lang gaan de mensen heel dit vertoon nog kunnen aanzien?

4. Geldcreatie en Groei

Van geld gedekt door zijn goudwaarde zijn we geëvolueerd naar volatiel geld, dat gemakkelijk verdampt of sublimeert. Het meeste geld is nu elektronisch en een kleine storing in de netwerken, internet, satellieten of databases is voldoende om vele zaken in het honderd te doen lopen. Het geld kan zelfs verdwijnen omdat het op niets meer steunt en het vertrouwen erin ook aan het verdwijnen is. Diegenen die het oppotten of op de bank zetten zien de waarde ervan voortdurend verminderen. De reële inflatie is veel groter dan wat het door rente bij een bank kan opbrengen.

De banken, die nu zelfs intrest moeten betalen om geld te deponeren bij de Nationale Bank, brengen vers geld op de markt door fractioneel bankieren daar slechts een klein percentage van haar geld moet gedekt worden door hun eigen vermogen, door hightech financiële derivaten zoals swaps te ontwikkelen en de omloopsnelheid ervan te verhogen met gesofisticeerde computergestuurde algoritmes zoals ook bij beursverrichtingen het geval is : korte winstnemingen zonder langetermijnvisie!

Waarom mogen rechtspersonen zoals banken zich permitteren om met slechts 10% eigen vermogen, 90% geld te creëren? De gewone mensen kunnen bijna onmogelijk bij hen een lening krijgen als ze slechts over 10% van het gevraagde kapitaal beschikken en als ze niet kunnen bewijzen dat hun toekomstige inkomsten zullen volstaan om terug te betalen! Met het krediet dat de banken verstrekken, wordt ook nieuw geld gecreëerd. Dat krediet zou normaal gezien door de rente dubbel en dik moeten terugbetaald worden, maar het is minder en minder door zekerheden gedekt.

Ook de verzekeringsmaatschappijen en de beurzen, waar meer en meer gegokt wordt, worden helemaal ongeloofwaardig. De banken stellen ook met lede ogen de experimenten met cryptomunten vast, waardoor ze dreigen buitenspel geplaatst te worden. Die cryptomunten kunnen slechts een stabiele waarde krijgen als ze geloofwaardig zouden worden zoals nu nog voor de klassieke valuta het geval is en op een breder draagvlak van vertrouwen zouden kunnen rekenen dan de klassieke geldcreatie, maar het tij kan vlug keren. Het tij is reeds aan het keren!

Als het slecht gaat met de banken, het bedrijfsleven, de beurzen en het consumentenvertrouwen weg is, wordt er bij de centrale banken zoals de FED en de ECB ook op een andere manier aan geldcreatie gedaan om de “economie te redden” en te zorgen voor meer inflatie om zo het geld te laten rollen. Obligaties en andere schuldpapieren worden dan massaal door de centrale banken opgekocht en de opbrengst is nieuw geld (van de digitale drukpers i.p.v. papieren bankbiljetten) dat via de commerciële banken terug in de economie wordt gepompt.

De rente gaat naar beneden, de mensen die willen sparen, worden ontmoedigd, maar durven de stap niet zetten om meer te spenderen. De bedrijven kunnen gemakkelijker lenen, maar vinden onvoldoende afzetmarkten voor hun producten en diensten ondanks hun uitgekiende marketingtechnieken. Ze stellen hun beslissingen voor nieuwe investeringen uit. De gewone mens moet voor nieuwe geldcreatie opdraaien: meer stress en langer werken! Dit heeft dan ernstige gevolgen voor zijn fysieke en mentale gezondheid. Komt er geen einde aan dit soort economische groei op kosten van de spaarders?

De GS die dit alles orkestreren, hebben niet in het minst de bedoeling om door geldcreatie de mensheid gelukkiger en de wereld beter te maken. Het gaat enkel om winst en rijkdom vergaren door enkelen. De kloof tussen meer armen en minder rijken wordt daardoor steeds groter. De middenklasse en kleine bedrijven, die het nu nog relatief goed hebben, moeten er op korte termijn van tussen. Als we deze GS zo verder laten doen, blijven er op termijn alleen enkele rijke oligarchen en anderzijds slaven of lijfeigenen over, zoals in de middeleeuwen. Nu gaat bovendien ook de natuur en heel de Aarde teloor.

Deze geldcreatie kan slechts in stand worden gehouden als de economie blijft groeien maar steunt meer en meer op ballonnen, waar niets in zit. Als de wereldbevolking groeit lijkt het plausibel dat de economie in dezelfde mate groeit. Als de economie in ontwikkelingslanden van weleer groeit omdat deze hun achterstand inhalen, is dat ook te begrijpen en aanvaardbaar. De globalisatie van de handel levert ook zijn dikwijls bedenkelijke bijdrage tot de groei.

Maar als deze groei de hele wereldvoorraad aan grondstoffen, natuur en biodiversiteit uitput en de mensheid zelf bedreigd wordt, is het hoogtijd om zich hierover te bezinnen en maatregelen te nemen. Het soort groei dat nu aan de orde is, wordt kunstmatig in stand gehouden en bevorderd door sommige onkundige politici, allerlei marketingtechnieken en beïnvloeding via de media. De consumenten worden door influencers aangespoord tot “copy-paste” gedrag en om allerlei overbodige wegwerpproducten te consumeren, die nog nauwelijks hun welvaart verbeteren en zeker geen bijdrage leveren tot hun geluk en welzijn. De technologie heeft vele levensomstandigheden verbeterd maar wordt nu meer en meer misbruikt om ons lui en verslaafd te maken: “consumentitis”. De hebzucht van de grote massa wordt voortdurend aangepord en is ziekelijk groot. We moeten ons hiervan bewust worden, een halt toeroepen aan de verkwistingen en ons afvragen welke groei er nog nodig is.

Daarbij mogen we niet vergeten dat er, zoals in Afrika, vele bevolkingsgroeten in de grootste armoede leven en dat daar een bevolkingsexplosie aan de gang is. Moeten zij niet uit de miserie geholpen worden met levensnoodzakelijke infrastructuren en adequate bijstand, waarvan ze zelf kunnen genieten en die niet mogen dienen om de rijkdom van enkele lokale dictators aan te dikken? Landbouwoverschotten dumpen van de geïndustrialiseerde landen kan hier helemaal niet als hulp beschouwd worden omdat de lokale economie in deze landen op deze wijze verhinderd wordt om zich te ontwikkelen. Globalisatie van de handel helpt hen ook niet ook niet als de lokale bevolking hiervoor moet gaan werken in mensonterende omstandigheden. Bovendien veroorzaakt nutteloos internationaal transport veel milieuschade.

De groei die ons als heilige koe voortdurend wordt aangeprezen, moet heel genuanceerd begrepen worden. Er is groei die de mensen kan helpen om van een beter leven en welzijn te kunnen genieten en er is ook groei die de mensheid naar de afgrond brengt. Iedere groei en vorm van geldcreatie, die door het profijt van grootbanken en multinationals wordt aangedreven zonder dat het geluk, gezondheid en welzijn van de mensheid vooropstaan, moet worden uitgeschakeld.

In het economisch circuit kunnen veel tussenpersonen, die voornamelijk op winst uit zijn, worden terzijde geschoven worden door de afstand tussen producent en gebruiker te verkleinen. “Geldhongerige” derden kunnen worden vermeden door het stimuleren van ruilen van diensten en producten, waar dit enigszins mogelijk is. Kan bijvoorbeeld niet renteloos geld geleend worden bij familie of vrienden in ruil voor materiële hulp of dienstverlening? De adem van vele megalomane ondoorzichtige juridische constructies en wereldwijde kapitaalconcentraties, die door hun groei de mensheid en de natuur bedreigen, kan zo geleidelijk worden afgesneden: geen fake-geldcreatie meer!

5. Kwaliteitssystemen en Waarden

“Benchmarking” is een modewoord uit de Angelsaksische wereld waarmee systemen kunnen vergeleken worden op basis van referentie- of ijkingspunten. Het wordt vooral gebruikt om de prestaties van organisaties te verbeteren en laat ondernemingen toe om meer winst te maken door “Best Practices” na te streven.

Kwaliteitssystemen zijn uiteraard nuttig in de mate dat daarbij juiste waarden worden gehanteerd. Vergelijken van waarden zoals het vergelijken van appels en peren, die tot eenzelfde verzameling fruit behoren, is relatief eenvoudig. Als zaken moeten vergeleken worden uit totaal verschillende omgevingen zoals de waarde van 1 mensenleven vergelijken met 1 ton steenkool, is dat niet doenbaar. Wat is de waarde van de mensheid en de Aarde?

Nochtans zijn er veel economen, die erin slagen om de publieke opinie wijs te maken dat er op alles een waarde kan geplakt worden. Deze waarden kunnen dan wijzigen naargelang de vraag, het aanbod en de conjunctuur.

Deze waarden zijn manipuleerbaar door duistere krachten achter de schermen. De koerswijzigingen van de valuta en van de aandelen zijn dagelijkse kost. De waarde van een vat petroleum wordt gemanipuleerd door het aanbod te verhogen of te verlagen. De GS trachten dan om uit al deze fluctuaties zoveel en zo vlug mogelijk profijt te halen.

De waarde van een mens, van zijn gezondheid of van de biodiversiteit of het natuurbehoud op deze aarde komen nauwelijks aan bod in hun kosten-baten analyses en statistieken. De economen zouden zich beter bezig houden met correcte waardeschalen waarin mens en natuur centraal staat. In welke wereld leven wij?

Vroeger was er voornamelijk ruilhandel voornamelijk op lokale schaal maar ook op wereldschaal. Er werd in vertrouwen overeengekomen over de waarde van hetgeen geruild werd, zonder dat daar derden of tussenpersonen hun handen moeten in wassen door de prijzen te manipuleren. De prijs van de goederen of diensten stijgen immers ten gevolge van hun “bemiddeling”, zonder dat de kwaliteit ervan verbetert.

Men had vroeger meer vertrouwen in de producten en diensten, die werden geruild. Er was geen nood aan “BIO”-labels om te weten dat er geen chemische producten werden gebruikt die de gezondheid konden schaden. De hulp van familie en vrienden was gratis en met het hart gegund, zelfs zonder dat daar een wederdienst voor nodig was, maar men was dankbaar! Men was spaarzaam en wat nog enigszins te gebruiken was, werd niet weggegooid. Er werd in natura betaald en er was niet voortdurend vers geld van de bank nodig.

Nu zijn er meer betrouwbare kwaliteitssystemen nodig omdat de herkomst van producten en diensten dikwijls zeer onduidelijk zijn. Er ontbreekt voornamelijk een label voor “menschelijkheid” (HOMO FELIX). Is het leven van de mensen die in de productie staan en hulp verlenen menswaardig? Is het geleverde product of dienst nodig, nuttig en heilzaam voor diegene het ontvangt? Draagt een investering bij tot het welzijn van de bevolking, ook op lange termijn? Waarom moet er een scheiding zijn tussen werkgever en werknemer en zouden zij tegengestelde belangen moeten verdedigen?

De ondernemingen moeten nu enkel een sociaal luik toevoegen aan hun jaarlijkse balans en daar wordt nauwelijks naar gekeken. De aandeelhouders kijken enkel naar de winstcijfers! Dit is te wijten aan de creatie van rechtspersonen, die geen geweten hebben. Het is onaanvaardbaar dat die rechtspersonen geen “HOMO FELIX”-label opgelegd krijgen. Deze die niet aan dergelijk label geraken, zouden hun rechtspersoonlijkheid moeten verliezen!

De consumenten moet ook beter uit hun ogen kijken als ze iets kopen, want veel zaken die verkeerd lopen, zijn hun eigen fout. De reclame voor producten en diensten moet aan banden worden gelegd en de producenten en leveranciers moeten eerst het bewijs leveren van de juistheid en deugdelijkheid ervan.

De ketting van tussenpersonen tussen producenten en consumenten moet verkleinen en waar het enigszins kan, moet ruilen en hergebruik, niet alleen op lokaal vlak maar ook op wereldschaal gestimuleerd worden. Er is veel werk voor de economen, die het goed menen met de mensheid en deze Aarde.

Schulden aan banken moeten gerelativeerd en in veel gevallen kwijtgescholden worden omdat valse geldcreatie geen schulden zouden mogen veroorzaken. Door investeringen in goede doelen op lange termijn, die de mensheid gelukkiger maken, mogen ook geen schulden ontstaan. Het vals boekhouding beeld van de som van producten en diensten dat door het BNP wordt weergegeven, moet vervangen worden door het BWG (Bruto Wereld Geluk) en er moeten mens- en natuurvriendelijke waardeschalen worden ontworpen. Pas dan kan een correcte benchmarking op een nieuw economisch platform worden los gelaten zodat een vredige en gelukkige samenleving kan tot stand gebracht worden.

6. Sneeuwbal van schulden

Als er vertrouwen is, ontstaat er geen schuld. Men kan er dan op rekenen dat wat geleend is, wordt op een of andere manier teruggegeven. Wat men kan uitlenen heeft men in feite niet onmiddellijk nodig en waarom zou men iemand anders dat niet laten gebruiken?

Als banken rente vragen als ze krediet (Latijn: credere) verlenen, zou dat kunnen betekenen dat ze de ontlener niet geloven en vertrouwen en zou de rente in principe kunnen dienen om het risico te dekken als er geen terugbetaling gaat volgen. In de praktijk wordt het krediet slechts verleend als daar een waarborg tegenover staat van vastgoed of een gegarandeerd inkomen bij de ontlener. Het risico dat de bank loopt, wordt dus heel ruim ingedekt. Een schuld die wordt terugbetaald doet een deel van de geldcreatie teniet, maar voor de bank blijft er meestal nog profijt over.

Bij niet terugbetaling loopt het echter mis als het bij een openbare verkoop ten gelde gemaakte vastgoed onvoldoende waarde heeft omdat het totale aanbod aan vastgoed te groot geworden is en er geen kopers zijn, die kunnen rekenen op een vast inkomen. Om toch iets te kunnen recupereren worden door de bank veel in beslag genomen goederen ruim onder de oorspronkelijke waarde verkocht, eventueel aan kopers die onvoldoende garanties kunnen bieden. De bank met slechts een eigen vermogen van rond de 10%, krijgt het moeilijk en verliest vertrouwen.

De banken krijgen het nog moeilijker als veel spaarders hun geld, waarvoor ze ook al bijna geen rente meer kregen, massaal beginnen op te vragen. Aan de staten wordt dan gevraagd om tussen te komen om de spaarders te beschermen en sommige falende banken moeten zelfs genationaliseerd worden. Het geld dat de staten hiervoor nodig hebben moet dan komen van andere staten, buitenlandse banken en centrale banken. Die vragen uiteraard de nodige garanties voor terugbetaling en een flinke rente.

Zoals zij dat ook doen voor banken, vellen de rating-bureaus, die zich dank zij infiltraties door de GS veel beoordelingsmacht hebben toegeëigend, dan een oordeel over de kredietwaardigheid van falende staten. Hun verdict bepaalt de rente die die staten voor hun obligaties zullen moeten betalen. Deze rente is dan soms zo hoog dat staten kunnen bankroet gaan. Maatschappijen van bedenkelijk allooi (met rating = 0) kunnen dan als aasgieren ondernemingen en staatsgoederen opkopen voor een habbekrats.

De centrale banken en het IMF kunnen oplossingen uit hun mouw toveren, die meestal neerkomen op nog meer **geldcreatie uit het niets** (drukkers), want ze zijn gesteund op valuta en waardepapieren, die op onterecht vertrouwen en piramidesystemen zijn opgebouwd. De landen aan de top van de piramidesystemen, wiens valuta gerespecteerd worden, zitten zelf immers al met torenhoge en snel toenemende schulden. Als ze de rente verlagen of zelfs negatief maken, helpen ze de schuldenberg van de staten weg te werken omdat die dan gemakkelijk “fake”-geld kunnen lenen en dat is dan toch tijdelijk positief. De gewone spaarder is uiteindelijk de dupe van de historie, maar dat is misschien nog niet zo erg! Het is nog altijd beter te kunnen sparen dan geen geld op overschot te hebben nadat kosten voor levensnoodzakelijke behoeften werden betaald.

Aan de falende staten worden zware besparingen opgelegd om in de toekomst terug kredietwaardig te worden en vertrouwen in te boezemen. Omdat de wereldeconomie gevaar kan lopen, kunnen staten meestal op meer medelijden rekenen dan individuele leners en ondernemingen, die niet kunnen terugbetalen. Deze laatsten worden letterlijk gewurgd en uitgemolken door de commerciële banken (GS). De rechtspraak is meestal ook in het voordeel van de banken. Schulden die niet worden terugbetaald geven aanleiding tot nog meer schulden.

Het wordt een lawine en opeenstapeling van schulden, die uitzwermen, vergelijkbaar met kankergezwellen die uitzaaien en het leven onmogelijk maken! Deze gang van zaken is nefast voor de hele wereldgemeenschap. Moet er wel worden geleend? Waarvoor kan er worden geleend? Waarom moet er rente zijn? Kunnen sommige schulden niet gewoon worden kwijtgescholden?

Men kan begrijpen dat veel landen een achterstand in economische ontwikkeling moeten inhalen om een redelijke levensstandaard te bereiken. Daar zijn veel investeringen en hulp nodig en zijn (renteloze) leningen en ook kwijtschelding van oude schulden op hun plaats.

Er moet echter een halt toegeroepen worden aan de economische windbuilen in het westen en in de groeielanden in het verre oosten. Er wordt daar volop verder geleend, er worden nieuwe schulden gemaakt voor producten en diensten die allesbehalve levensnoodzakelijk zijn. Deze worden opgedrongen door marketingstrategieën die de consumenten verleiden, die de grondstoffen uitputten en de vuilnisbelt steeds groter maken.

Wat hebben de mensen echt nodig hebben om behoorlijk te leven? Wat voor de ene luxe is, is voor de andere noodzakelijk. De normen voor de behoeften vervagen, zoals ook de waarde van het menselijk leven en van deze Aarde. Velen beginnen te dromen van een beter leven op een andere planeet als onze Aarde om zeep is. Als leningen moeten dienen voor verspilling, luxe en vertier moeten daar op zijn minst toch vragen bij gesteld worden! De kloof tussen enkele rijken en vele armen wordt alsmaar groter en niemand wordt daar gelukkiger bij.

7. Bezit

Bezit of eigen-**dom** is typisch voor het mens-**dom**. Als men op deze wereld komt heeft men niet alleen lucht, voedsel en water nodig. Om zich te ontwikkelen heeft men nog veel andere materiële en geestelijke goederen nodig, maar het vergaren van materiële goederen zou geen doel op zich mogen worden. Het is dom om bezittingen te vergaren die men toch moet achterlaten als men deze wereld verlaat. Men kan ook genieten van het leven door het gebruik van wat ter beschikking staat zonder dat men het moet bezitten.

Na de tijd der nomaden, zijn oorlogen met wapens en economische manipulaties om grondbezit, grondstoffen, vis- en landbouwgebieden te beveiligen en af te bakenen, nog altijd bezig. Door vlaggen te planten en allerlei soorten grenzen te claimen wordt men nog steeds eigenaar. Eigendom is nog altijd gesteund op het “recht” van de sterkste en diefstal van goederen van andere mensen, maar dit gebeurt nu meestal op een meer subtiele wijze.

Het principe van eigendom moet fundamenteel in vraag gesteld worden omdat ieder mens wel recht heeft op privébezit maar dit moet de spuigaten niet uitlopen. Als het zou gaan om het goed beheer en onderhoud van het patrimonium van de ganse mensheid, waarin iedereen zijn stukje bijdraagt, zou eigendom als positief kunnen ervaren worden.

Voor grote projecten en investeringen zoals in openbaar vervoer, is het wel nodig om over kapitaal te beschikken, maar dan moet er degelijke controle op zijn of het doel wel bevorderlijk is voor de hele gemeenschap en deze wereld, ook op de lange termijn. Zo niet, moet eigendom en kapitaal, dat ten onrechte of door geweld werd bekomen, herverdeeld worden. Eigendom is in principe van iedereen en als er dan toch eigendom moet zijn behoort deze bij voorrang toe aan de staten of de hele wereldgemeenschap.

Als het gaat over intellectuele eigendom doordat iemand een nieuw idee heeft, iets fundamenteel vernieuwend heeft uitgevonden of artistiek innoverend tot stand heeft gebracht, is dit soort bezit eigenaardig omdat in principe eigendom de hele mensheid toebehoort (res publica), daar het op een of andere manier aan de gemeenschap te danken is. De creatieve geest van de hele mensheid verrijkt immers voortdurend door beter onderwijs en goede opleidingen. Of is het telepatie?

Patenten (Angelsaksisch) en octrooien (nationaal) mogen wel voordelen bieden voor diegenen die eerst het idee hebben geïntroduceerd, maar jarenlang door royalty's de mensheid onthouden van de voordelen ervan, is ontoelaatbaar. Deze mogen ook niet verkocht worden aan kapitaalkrachtige groepen die er misbruik kunnen van maken of enkel winst op het oog hebben.

Het recht op privacy gaat dikwijls samen met recht op bezittingen en steunt principieel op de bescherming van de eigenheid en identiteit. Iedereen hoeft niet alles tot in al zijn details over iedereen te weten. Privacy wordt evenwel door velen misbruikt om de gemeenschap te bedriegen en constructies op te zetten om overheden en de gewone mensen om de tuin te leiden over hun persoonlijke bezittingen en het vermogen van de rechtspersoonlijkheden, waarin ze belangen hebben. Hun vermogen en belangen dienen de mensheid niet en daarom worden ze verborgen gehouden achter hoge muren. Een wereldwijd kadaster van eigendommen met uitwisseling van kadastrale gegevens tussen alle staten zou daar een einde kunnen aan maken. Al wat niet reglementair gemeld is aan dat kadaster is van iedereen (overheid) en kan herverdeeld worden als het de natuur niet schaadt. Nieuwe claims worden onmogelijk.

Om de hebzucht en de drang om bezittingen te vergaren de wind uit de zeilen te nemen mogen de overheden het verwerven van eigendom niet stimuleren door goedkope leningen of fiscale voordelen maar moeten het bezitten zelfs ontmoedigen. Ook het bezit van persoonlijke voertuigen mag niet aangemoedigd worden door de infrastructuur ervoor af te bouwen en het openbaar vervoer aan te moedigen. Dit zal tevens de CO² uitstoot verminderen. Leningen door banken voor woningen en auto's zijn er dan ook niet meer nodig. Waarom eigenlijk moet het beveiligingsbeleid van de overheden en de rechtspraak privé-bezit beschermen?

Kan er niet gewoon betaald worden (eventueel in natura of door wederdiensten te verstrekken) voor het gebruik van allerlei producten en vastgoed i.p.v. deze te bezitten? Dit kan er trouwens voor zorgen dat de producten een langere levensduur krijgen en dat het vastgoed beter wordt onderhouden. Als ze versleten zijn of in slechte staat zouden ze kunnen teruggaan naar de producent, recyclagebedrijven of naar de overheid die het vastgoed beheert om dan een nieuw project op te starten. Dit zou dan de wegwerpcultuur en verkrotting kunnen tegengaan....circulaire economie.

8. Inkomsten en Belastingen

De overheden hebben inkomsten nodig voor hun taken en kiezen in het algemeen voor universaliteit van de inkomsten d.w.z. één grote pot voor alle inkomsten uit directe en indirecte belastingen, accijnzen, opbrengsten van obligaties, boetes....en geen toegewezen ontvangsten, die voor een bepaald doel worden gebruikt.

Het zijn dan de regeringen en autarchieën met politiek verkozenen die beslissen hoe deze inkomsten worden verdeeld over de uitgavenposten. Dit gaat er dan van uit dat de taken van de overheden in wetten gedefinieerd zijn. Naargelang de politieke strekkingen wordt geopteerd voor zeer restrictieve kerntaken tot “de overheden doen alles”.

Een beperkt aantal taken zoals kapitaalintensieve investeringen hebben een langetermijnvisie nodig en dan worden de uitgaven gesplitst in vastleggingen (verbintenissen) en vereffeningen (betalingen). Er worden eerst langetermijncontracten gesloten en nadien volgen de betalingen naargelang de vordering van de werken. Meestal hebben politici enkel een kortetermijnvisie tot aan de volgende verkiezingen.

In hoofdstuk 2 (“Wat willen de mensen...”) hebben we gepleit voor een andere soort democratie met verschillende fora enerzijds en wijze generalisten anderzijds. In een dergelijke constellatie van fora heeft men te maken met dooreengeweven autarchieën die ieder voor zich voor inkomsten zullen zorgen en voornamelijk uitgaven zullen doen voor het doel dat ze nastreven. De inkomsten van de fora zullen niet als een soort belastingen worden ervaren omdat de medewerking aan een of ander forum op basis van vrije wil gebeurt. Diegenen die niet wensen mee te werken aan de fora, zullen moeten opdraaien voor de overhead-kosten en kerntaken in de globale structuren. Als deze laatsten dit zouden ervaren als een belasting moeten ze maar initiatieven nemen om mee te werken aan een of meerdere fora om zo geen parasieten van het systeem te worden.

Het zijn de wijze generalisten die met hun overzicht van de verschillende fora mogelijke tegenstrijdigheden zullen moeten ontwaren en de structuur van de platformen vereenvoudigen. In tegenstelling tot de huidige systemen van één grote pot van inkomsten gaat men naar het tegenovergestelde met toegewezen inkomsten aan de fora. Hierin zal uiteraard orde moeten geschapen worden.

Ook zullen in dit soort democratie nog altijd kerntaken moeten vervuld worden die zo beperkt mogelijk zouden moeten zijn, om de beslissingen die in de fora al zijn genomen niet in het gedrang te brengen. “Overheden” of een soort hoge raad van wijzen, zullen de structuren en grote beginselen waarop de samenleving is gebaseerd moeten vastleggen.

Men zou hiervoor kunnen vertrekken van de structuur zoals de UNO, met regionale (niet noodzakelijk geografisch aaneensluitende) afdelingen en een selectie van wijze generalisten. Over de vaardigheden die van hen vereist zijn, moet een grote consensus bestaan ten minste per regio.

Als bijvoorbeeld veiligheid, armoede, klimaat of controle op kapitaalconcentraties na ruim overleg zouden worden aangehouden als kerntaken, moeten er kandidaten worden genomineerd onder de wijze generalisten, die bemiddelen in de betrokken fora. De ontwerpen van beginselen zoals bijvoorbeeld de rechten van de mens, die in de hoge raad tot stand komen, moeten een voldoende algemeen draagvlak krijgen om van kracht te worden per regio of wereldwijd. In deze beginselen zal ook een afweging van verschillende waarden moeten worden gemaakt door de wijzen. Er zal ook rechtspraak en handhaving nodig zijn voor beginselen die door sommigen niet geëerbiedigd zouden worden.

Voor de uitoefening van deze kerntaken zal een bijdrage moet gevraagd worden aan diegenen die niet wensen deel te nemen aan een forum en zo nodig ook aan de fora, maar door de relatief kleine omvang ervan in vergelijking met de materies die in de fora reeds zullen moeten bekostigd worden, zal dit niet als een belasting worden ervaren.

9. Betrouwbare Informatie

Het belang om goed ingelicht te worden over wat in de maatschappij en de wereld gebeurt of over wat nodig en nuttig is om door het leven te gaan, is niet te onderschatten.

Het zou beter zijn voor hele wereldgemeenschap als betrouwbare adequate informatie in de plaats zou komen van informatie die voortspruit uit het “time is money”-syndroom, waardoor iedereen nodeloos wordt opgejaagd. Het is een recht om goed geïnformeerd te worden maar verkeerde of niet adequate informatie stuurt ons dikwijls aan om nutteloze dingen te kopen of te doen. Dit wordt ons opgedrongen door het huidige financieel-economisch systeem, dat alsmaar wil groeien en nieuw fake-geld te creëren: druk-druk-druk zorgt voor winst! Ook vele politici en religieuzen zijn meesters in manipulatie en hun informatie beïnvloedt de mentale ingesteldheid van de bevolking. Hun doel is finaal zelfverrijking en ook respect afdwingen.

Door ons jachtig leven, hebben we ook geen tijd meer om ons met bullshit volgepropt verstand en zenuwstelsel te laten afkoelen. Onze hersenen worden bovendien oververhit door smartphones. Laten we selectief zijn in wat we al dan niet in ons brein opnemen door filters in te bouwen.

Maar wat is juiste en betrouwbare informatie? Informatie is in het algemeen niet neutraal omdat zender en ontvanger ieder hun eigen perceptie ervan hebben en de informatiestroom tussen beide zeer manipuleerbaar is. De media kunnen ieder bericht uitvergroten, vervormen of dempen en de oorsprong van een bericht is meestal moeilijk te achterhalen. In feite kan iedere informatie ook desinformatie of niet adequate informatie zijn en omgekeerd.

Er is veel informatie waar de mensen zelf naar vragen en we zijn meestal van nature nieuwsgierig. Een nieuw soort drugs vinden we in het overmatig en onoordeelkundig gebruik van informatiestromen. Via computers en smartphones krijgen we, zonder dat we dat uitdrukkelijk willen, enorm veel informatie op ons afgevuurd. Hiervan maken de media gretig gebruik om ons te beïnvloeden. Mensen die door het milieu waarin ze zijn opgegroeid of door hun opleiding kennis hebben verworven en beter weten wat ze willen, zijn minder gevoelig aan externe beïnvloeding en hebben filters ingebouwd om het kaf beter van het koren te scheiden in de informatie die ze ontvangen.

Vele influencers worden intruders in het brein van de mensen en de meeste mensen hebben weinig ingebouwde filters. Deze mensen worden gestuurd door wat op hen van buiten uit wordt afgevuurd en nemen veel verdraaide waarheden en onwaarheden aan als de waarheid. Men zou het kader van denken en voelen van veel mensen moeten proberen te verruimen en degelijk wereldwijd onderwijs is hiervoor heel belangrijk.

Zonder dat dit mag ontaarden tot een soort censuur zou het een van de kerntaken moeten worden van een of andere overheid (of een hoge raad van wijzen) om erover te waken dat misbruiken en abusief nieuws wordt ingedijkt. De perceptie van waar of niet-waar wordt voortdurend beïnvloed en de indruk wordt gewekt dat het ene nieuws belangrijker is dan het andere. Wat waarheid of onwaarheid is, kan ook verschillend zijn naargelang de persoonlijke instelling van eenieder.

Vooraleer nieuws, propaganda of reclame echter wordt rondgestrooid via de media zouden de bronnen beter moeten gecheckt of ten minste de bron vermeld worden. Er zou ook een beveiligde database moeten komen van bronnen met een objectieve beoordeling van hun betrouwbaarheid, maar nieuwe bronnen moeten ook de kans krijgen om aan bod te komen. Het is geen sinecure om voortdurend op een evenwichtige manier te oordelen over wat correct en niet correct is. De overheden moeten ook samenwerken om goed beveiligde informatiesystemen te ontwikkelen, die voldoende tegengewicht kunnen vormen tegen het nieuws dat voortspruit uit de databases van zakengrootbanken.

Spijtig genoeg sturen wetenschappers, journalisten, politici, industriëlen, religieuzen, bankiers enz. , die beschikken over of jagen op informatie, onjuiste of vervormde informatie de wereld in. Dikwijls doen ze dit niet bewust, omdat ze door hun innerlijke vooringenomenheid niet op de juiste manier waarnemen. Veelal doen ze het ook bewust om macht te verwerven en uit eigenbelang.

Er zijn veel journalisten die ons informatie leveren en gelukkig bestaat er in de meeste landen persvrijheid en vrije meningsuiting. We kennen al lang regimes in landen waar censuur werd en nog wordt ingevoerd. Als de bedoeling is de gewone mensen dom te houden, hun informatie over reële feiten te onthouden of de invloed van de eigen propagandamachine te vergroten, is censuur of beknotten van persvrijheid verwerpelijk.

Het is evenzeer uit den boze om alleen en eenzijdig en slechts negatief nieuws te brengen over al wat misloopt in de wereld en onheilsprofeten hun gangen te laten gaan, zonder ook informatie te brengen over al het positieve dat rondom ons en in de wereld gebeurt. Veel mensen worden tegenwoordig al depressief, alleen al door naar het nieuws en krantenkoppen te kijken.

Vrije meningsuiting mag ook geen heilige koe worden. Dubieuze meningen verspreiden om andere mensen persoonlijk schade toe te brengen, pestgedrag en haatberichten verspreiden tegen mensen, groepen van mensen en sommige volkeren of rassen is onverantwoord. Het beginsel van vrije meningsuiting kan niet absoluut zijn en zou zijn grenzen moeten kennen wanneer hierdoor schade wordt aangericht of mensen individueel of als groep zonder enig respect verbaal geweld worden aangedaan.

Er zijn journalisten die intruders zijn geworden in de privacy van royalty's, vips en bekende idolen en die de roddelbladen vullen met allerlei nieuwtjes uit hun privéleven. Zij belagen hun slachtoffers met micro's en camera's. Vele nieuwsgierige mensen lezen hun relazen graag en hebben daar ook geld voor over.

Meestal zijn ze dan gelukkig als hun idool wordt opgehemeld of ook soms gewone menselijke fouten maken, waarin ze zichzelf herkennen. Ze lezen deze roddelbladen eveneens uit leedvermaak als er iets bij deze vips scheef loopt. Wij vinden dit soort journalistiek nutteloos, deontologisch dikwijls onverantwoord en soms gevaarlijk omdat veel mensen hierdoor tegen elkaar worden opgezet. Ook de geilheid waarmee sommigen van hen kleven aan politici om verklaringen uit te lokken teneinde de bevolking op te hitsen, moet stellig worden afgekeurd.

Sportjournalistiek gaat over sportidolen en maakt ook veel mensen gelukkig maar is meestal minder agressief en vermindert agressie op andere vlakken. Spijtig dat hiervoor veel sponsoring met commerciële reclame nodig is!

Er is ook oorlogsjournalistiek en dit kan ons inzicht verschaffen over de krachten die werken achter de oorlogvoerende partijen en ons aan te sporen om adequate hulp te bieden aan de slachtoffers en vluchtelingen. De onderliggende krachten zijn dikwijls commerciële belangen van grootmachten en op hoger niveau de GS. Deze krachten ontzien het menselijk leed niet. De informatie die deze journalisten brengen is zeer nuttig omdat de propaganda van de oorlogsvoerders de waarheid geweld aandoet.

De onderzoeksjournalistiek, zelfs undercover met lekken van achter de wallen van belastingparadijzen, multinationals, grootbanken en geheime (zoals GS) en nepvennootschappen, zou door de overheden moeten gesteund en beschermd worden. Zij brengen veel informatie aan het licht over het reilen en zeilen van verschillende soorten maffiosi en de werking van hun systemen, hun lobbyisten, achterpoortjes en netwerken die zij gebruiken.

Deze journalisten kunnen ons heel goed helpen om adequate maatregelen te nemen teneinde tegen misdadige (soms door wetten ondersteunde!) praktijken in te gaan.

Informatie bewust vervormen, achterhouden en verbergen is een echte plaag geworden en zorgt voor verwarring bij vele mensen. Bovendien zijn de netwerken, waarop de informatie circuleert zeer kwetsbaar. In opdracht van machtige opdrachtgevers kunnen georganiseerde cybercriminelen continu manifeste onwaarheden in de netwerken injecteren en zij kunnen ook zonder veel moeite deze netwerken platleggen. De beveiliging van de datatransmissie loopt mank en open digitale platformen voor beveiligde transacties zoals blockchain zou dat voor een deel kunnen oplossen.

Informatie speelt een belangrijke rol in wat en hoe we denken en voelen. Ze stuurt onze handelingen. Informatie is eveneens cruciaal in het betalingsverkeer en in de wereldwijde geldstromen. Het is dus noodzakelijk dat de informatie die steeds vlugger circuleert, betrouwbaar is. Hiervoor zijn op vele vlakken maatregelen nodig om te zorgen dat er in de betrokken netwerken en in de media ongewenste beïnvloeding en manipulaties worden uitgeschakeld. Databases en elektronische netwerken moeten beter worden beveiligd.

10. Consumeren en Werken

In veel derdewereldlanden is er praktisch geen werk en valt er ook zo goed als niets te consumeren. Het gaat om overleven! Als er dan toch ergens werk is, wordt men uitgebuit. Sommigen slagen er in om iets te consumeren en een minimum aan “westerse” levensstandaard te bereiken. Maar desondanks ervaren velen in hun omgeving geluk en liefde. Deze mensen helpen elkaar! Als er sommigen onder hen, na een moeizaam vluchtelingenproces er in geslaagd zijn om in het buitenland werk te vinden, wordt geld naar het land van herkomst gestuurd om de familie te helpen.

We hoeven ook trouwens niet naar ontwikkelingslanden te gaan om vast te stellen dat ook in landen die het economisch nog altijd “goed” doen, de werkgelegenheid slabakt en het consumentenvertrouwen vermindert. Het financieel-economisch beleid slaagt er niet in om de voor het systeem noodzakelijke groei te handhaven. We gaan naar recessie! Er heerst meer en meer armoede bij gebrek aan werk. Voor velen is er geen sprake van consumeren, maar eerder van voortdurend de eindjes aan elkaar rijgen.

Kapitaalintensieve robots en hoog technologische artificiële intelligentie worden ingeschakeld ook in sectoren waar veel mensen met minder opleiding zouden kunnen actief zijn om van een inkomen te genieten. Dit zou moeten vermeden worden zolang deze mensen onvoldoende kansen kregen om van een degelijke opleiding te genieten.

De consumptie richt zich ook meer en meer naar verslavende producten. Het gaat niet alleen over drugs maar ook bijvoorbeeld over smartphones, een soort waaghalzerij, die een kik kan geven of gokken in de loterij.

Veel mensen hebben dit nodig omdat zij de dagelijkse sleur en stress niet meer zien zitten. De media met hun marketingtechnieken praten hen dit aan en jagen hen ook op om allerlei spullen te verwerven die ze bij wijs inzien allicht niet nodig hebben. Er rijden ook meer en meer gestoorde mensen rond met luxueuze auto's in dronken toestand zonder rijbewijs of verzekering en overal lopen cowboys rond die mensen afschieten.

Door de lage-, nul- of zelfs negatieve rente proberen de centrale banken investeringen bij ondernemingen en het consumentenverbruik aan te wakkeren met goedkope leningen, maar er zijn er minder en minder die in deze val trappen. En als de banken niet genoeg kredieten kunnen verschaffen gaan deze er zelf tussenuit. Gelukkig beginnen meer en meer consumenten verstandiger te consumeren en denken de ondernemingen tweemaal na vooraleer ze iets nieuws opstarten. Er zijn al genoeg faillissementen met al het menselijk leed dat dit veroorzaakt!

Werken is ook geen doel op zich. Het meeste werk wordt gepresteerd bij een werkgever om geld te verdienen. Wie werkt er nog omdat hij het graag doet? Dit veroorzaakt meestal veel stress. Als men (zonder werkgever) kan werken aan een of andere hobby of men zijn ervaring kan benutten om ook andere mensen te helpen met nuttige producten of diensten, is dat iets heel anders. Daar voelt men zich goed en gelukkig bij. Men doet dat niet (alleen) voor het geld. De recessie waar we naartoe gaan, kan een zegen worden voor nieuwe initiatieven in de juiste richting!

11. Wat na de recessie?

Dat we naar een ernstige recessie gaan, lijkt onafwendbaar en de aanloop ernaar is al volop bezig. Wanneer het dieptepunt ervan zal bereikt worden hangt af van vele factoren zoals de evolutie van het consumentenvertrouwen, de rente van de centrale banken, het vertrouwen van aandeelhouders in het bedrijfsleven, de (on)wijsheid van wereldleiders, de snelheid van de wereldbevolkingstoename en de kansen op oorlog.

Dat het er komt staat vast! De grondstoffen, de natuur, biodiversiteit van deze planeet geraken uitgeput door de ongebreidelde groei. De klimaatveranderingen maken het nog erger. De mensen zelf geraken ook uitgeput, fysiek en mentaal zowel bij arm als bij rijk! De vluchtelingenstromen zullen toenemen en of we nu willen of niet: we moeten leren delen en recycleren. Veel mensen en de meeste politici zijn heel hardleers. Ze hebben het nog altijd niet begrepen!

Na een economische recessie met veel faillissementen en werkloosheid is onze hoop gericht op een recessie (overdracht) en reset van een financieel-economische wanorde naar een soort economie zonder financieel overwicht die op een totaal andere leest is geschoeid. Het alternatief is oorlog die het allemaal nog erger en een volledige zeer pijnlijke reset noodzakelijk maakt of het einde van de Aarde zoals we die tot nu toe kennen, inluit. Laten we dus nu maatregelen nemen die de transitie zo pijnloos mogelijk laat verlopen.

Er kan geprobeerd worden om het moment van optreden van de recessie te vertragen en op deze wijze de scherpe kanten ervan af te ronden door bijvoorbeeld in te grijpen in de autonomie van de centrale en nationale banken, zoals sommige politieke machtswellustelingen reeds doen, maar hun volslagen onkunde in dit macro-economisch-financieel domein heeft meestal net het omgekeerde effect.

Wijsheid bij veel wereldleiders is ook niet aan de orde als men kan vaststellen dat zij liever elkaar treiteren en oorlogsdreigingen uiten om korte-termijn-voordelen voor zichzelf en hun aanhang te verzilveren, zolang het nog kan. Het begint meer en meer te lijken op “de planeet van de apen” zoals onder gelijknamige film. De aangroei van de wereldbevolking vertragen, gaat in tegen godsdienstige en culturele principes bij vele volkeren en kan allicht slechts op lange termijn.

Aandeelhouders wijsmaken dat ze i.p.v. winstnames op korte termijn er beter zouden aan doen om de duurzaamheid van hun bedrijven en de gezondheid van hun werknemers na te streven, valt meestal in dovemansoren. De consumenten leren om te leren gelukkig te leven i.p.v. rommel te consumeren vraagt ook veel tijd en beheersing van de marketing-, reclamewereld en de distributiesector. De crash en recessie lijkt onafwendbaar. Onze “Westerse” maatschappij lijdt aan een mateloos perfectionisme dat grenst aan collectieve dwaasheid. Deze dwaasheid belet ook het “Westen” te zien dat het grootste deel van de wereld in armoede leeft. Dit is een collectieve ziekte! Hoe zou het er moeten uitzien na de grote recessie?

Het moet een harmonische samenleving worden waar de extremen elkaar gevonden hebben in een nieuw soort evenwicht om het huidige systeem grondig te transformeren. Hiervoor is een andere soort spiritualiteit nodig dan die van de klassieke godsdiensten of die van de verafgoding van het geld, waar de hebzucht en verspilling overheerst. Daaruit sublimeert dan een nieuwe soort creativiteit die bevorderlijk is voor mens en natuur.

Als de nood het hoogst is, is de redding nabij! Vele grote veranderingen gebeuren grotendeels automatisch en zorgen voor een nieuw evenwicht, maar het is wel nodig dat de gezamenlijke wil van deze nieuwe samenleving andere oriëntaties en doelstellingen nastreeft, zo niet dreigt men te vervallen in het oude stramien en blijft men maar ronddraaien.

12. Principes van de gewenste verandering

Hierna (niet exhaustief) volgen enkele hints (wat en hoe veranderen)

1. De Mens

1.1 Als we de groei van de wereldbevolking willen onder controle houden om ook op deze manier de ongebreidelde economische groei in te dijken, moeten we op menselijk vlak maatregelen nemen.

Seksualiteit is niet enkel te beschouwen als een instrument voor de voortplanting, de vrouwen niet alleen als mens-barende wezens en de godsdiensten en culturen, die het op de wereld zetten van veel kinderen aanmoedigen om zo de wereld te veroveren, moeten geholpen worden opdat ze zouden inzien dat dit schadelijk is voor de mensheid. We kunnen vaststellen dat het verschil man/vrouw zowel fysiek als psychisch kleiner aan het worden is. **Niet meer kinderen voortbrengen dan men deftig kan opvoeden** (en dit is geen taak voor de vrouw alleen!), is de boodschap.

1.2 Kinderen grootbrengen, opvoeden en opleiden mag niet in hoofdzaak dienen om ze later in de economie te doen meedraaien als "**human resources**" om groei en winst te maken. In gezins-, familie-verband en met een samenhangingsgevoel, moeten ze leren liefde/empathie en creativiteit/verbeeldingskracht te ontwikkelen, dat niet mag gefnuikt worden door winstmotieven. Opvoeding op maat maar geen eenzijdige specialisatie en voldoende inzicht en contacten met andere disciplines zijn gewenst. Het waarnemingsveld van kinderen en jongeren moet breed genoeg blijven om juiste keuzes te kunnen maken en beter verbanden te kunnen leggen. Gezins- en familiebanden met **geborgenheid en hechte vriendschap herstellen**, vertrouwen opbouwen, zijn belangrijk. Hulp van familie, vrienden en thuiszorg moet gratis worden en men moet leren dankbaar te zijn. Gezond en gelukkig leven in harmonie met de samenleving is het motto : geen "individualitis"!

1.3 **Werken "voor de kost" en presteren mag geen doel zijn** en het maakt meestal niet gelukkig, tenzij men het inhoudelijk heel graag doet. Het moet gedaan zijn om werknemers (vakbonden) en werkgevers tegen elkaar op te zetten. Deze nutteloze energieverpilling kan omgebogen worden door ervoor te zorgen dat een werknemer zich ook gedraagt als werkgever en omgekeerd. Hun gezamenlijk doel moet beide gelukkiger maken en slaafse arbeid en winsthonger uit de wereld helpen. Het verschil tussen de consument en de producent en de mentale omschakeling van de mens die zich de ene keer als verbruiker en de andere keer als voortbrenger moet gedragen, moet verkleinen en stresstoestanden uitschakelen.

1.4 Men moet **er respect voor hebben dat de mensen verschillend zijn** en verschillende behoeften hebben. Als de ene voorraden van goud of edelstenen wil aanleggen en de andere hamsteren in voedselvoorraden is dat ieder zijn zaak(en op zich een spijtige soort specialisatie). Dit moet niet leiden tot na-ijver om de anderen (of idolen) na te apen of sommige goederen tot **statussymbolen** op te hemelen. De ongelijkheid in de maatschappij wegwerken mag niet tot uniformisatie leiden maar we moeten leren waarderen dat ieder zijn inbreng heeft in de maatschappij, zonder dat de ene activiteit waardevoller zou zijn dan de andere. Al het show-gedoe waarbij men leert zich te vervormen om goed bij de andere over te komen of de drang om steeds de sterkste of de beste te zijn, creëert mentale tegenstellingen, die beletten dat men gelukkig wordt. Perfectionisme is een slechte raadgever en "**nobody is perfect**". Iedereen moet de kans krijgen om iets bij te leren uit eigen fouten. Wat misloopt is niet automatisch de schuld van anderen. Kijk in uzelf!

1.5 Openheid en respect voor andere culturen en wetenschappen verrijkt de mens omdat men meer inzicht krijgt in de samenhang van al wat bestaat. Men moet uiteraard niet alles klakkeloos overnemen. Een gezonde opvoeding in geborgenheid helpt om **van meet-af-aan filters in te bouwen** voor wat heilzaam kan zijn voor iedereen afzonderlijk. Men leert om juist waar te nemen en de gebeurtenissen correct te interpreteren. De beïnvloeding, die van overal door media en gespecialiseerde marketingtechnieken op ons wordt afgevuurd, kan beter worden ingedijkt en de bullshit wordt beter uit ons hoofd verwijderd. Wij moeten evenwichtiger worden in onze perceptie van wat waar en onwaar is en het systeem waarin we leven leren doorzien.

1.6 Als men zich nuttig voelt in de maatschappij en gewaardeerd voor wie men is met ieder zijn/haar ups en downs, wordt de **vraag naar allerlei soorten drugs** en naar mentaal en fysisch ongezonde zoethouders **ingedijkt**. De repressie moet hier plaats maken voor preventie.

2. De Natuur

2.1 Zoals de mens zijn verbondenheid met de andere mensen moet herstellen, moet hij ook zijn **onlosmakelijke band met de natuur herstellen**. Hij weet dit evenwel dikwijls niet! Voornamelijk in de steden, waar nu de grote meerderheid van de wereldbevolking woont, is men deze band kwijt geraakt. Het **voedsel** dat men daar verbruikt komt van de fabrieken via een wereldwijd voedseldistributienetwerk. Meestal gaat het bovendien door toevoeging van scheikundige producten en door bijna kosteloos wereldwijd transport, over vervuilende activiteiten. Aan de randen van de steden komen steeds grotere vuilnisbelten. **Steden moeten een ander leven beginnen** door groene longen in te bouwen waar verkrotting heerst, dakterrassen en volkstuinen voor eigen groenten aan te leggen.

2.2 De **landbouw moet stoppen met intensieve monocultuur en uitputting van de grond**, waarvoor bossen wereldwijd verdwijnen om de voedingsindustrie te bevoorraden. Het fokken, uitbuiten en mishandelen van vlees- en melkdieren waardoor de biodiversiteit verdwijnt, moet een halt toegeroepen worden. Er moet terug **respect komen voor dieren en planten** en aan de kinderen en jongeren moet dit terug aangeleerd worden. Ecotoerisme mag er gerust zijn maar dan niet in luxecottages en zonder contact met de autochtone lokale bevolking.

2.3 Iedereen geraakt er ook van overtuigd dat **lucht- en waterkwaliteit**, zeker in stedelijk milieu ernstig achteruit gaat. Ademhalingsproblemen bij jongeren zijn legio en problemen door water- en voedselvergiftiging treden meer en meer op. Het is dan ook moeilijk te begrijpen dat joggen en steeds intensievere sportprestaties in een dergelijk milieu normaal blijken te worden. Het regenwater krijgt geen gelegenheid meer om in de grond te dringen en zo te zorgen voor een noodzakelijke watervoorraad voor drank en hygiëne of voor de landbouw.

De lucht en de grond geraakt meer en meer vervuild en de klimaatopwarming is een feit, waardoor wereldwijde migratie naar “betere” streken een noodzaak wordt. Oorlog voor water is imminent!

2.4 Zoals er voor mensenrechten internationale rechtspraak is gekomen, is dit ook nodig voor **misdaden tegen de natuur**. Deze misdaden zijn bedreigend voor de mensheid en moeten derhalve beschouwd worden als misdaden tegen de mensheid. Het moet gedaan zijn met vervuilers van de natuur, die nu uit luiheid, slordigheid of winstbejag hun verantwoordelijkheid ontlopen. Rechtspersonen, die de natuur negeren moeten hun activiteiten stoppen en verplicht worden om de reeds opgelopen schade herstellen.

De natuur, grond, water en lucht moeten beheerd worden als een te koesteren gemeenschappelijk goed met veel respect en iedereen moet zich daarbij betrokken leren voelen. (zie ook 5. Res Publica)

3. Rechtspersonen, tussenpersonen en derden

3.1 Als we ervan uit gaan dat producten die op de markt komen en diensten die worden geleverd door ondernemingen het merendeel van de mensen op deze wereld moet gelukkig, mentaal en fysiek gezond maken, kunnen we vaststellen dat dit minder en minder het geval is, integendeel! De oorzaak is dat er meestal **geen verband bestaat tussen de (winst-)belangen van de aandeelhouders enerzijds en de kwaliteit van producten en diensten die aan de consumenten worden geleverd**. Men verkoopt gelijk wat als het maar geld opbrengt!

De **aandeelhouders van een bedrijf zijn niet verantwoordelijk** voor wat het bedrijf voortbrengt met het kapitaal zij hierin hebben geïnvesteerd, ook niet voor de schade aan het menselijk potentieel van het bedrijf noch voor de milieuschade dat door de productie wordt toegebracht aan de consumenten en de omgeving. De bedrijven zijn rechtspersonen zoals NV's of Ltd, wat beperkte naamloze verantwoordelijkheid betekent. Dit zijn Angelsaksische miskleunen geschapen in de vorige eeuw! Rechtspersonen kunnen wel failliet gaan maar de aandeelhouders blijven buiten schot. Zij zijn enkel een deel van hun geld kwijt en laten hun schuldeisers stikken. Zij kunnen daarna in iets anders investeren.

De schade die zij aan hun werknemers en aan het milieu kunnen aanrichten is meestal nog veel groter. Het produceren en leveren van diensten, die fysieke of mentale schade aanbrengen aan de mensen die ze voortbrengen of gebruiken of aan het milieu moet verboden en geboycot worden.

De aandeelhouders van zulke bedrijven moeten kunnen aangeklaagd worden en verantwoordelijk gesteld voor hun daden. Het misbruikte statuut van rechtspersonen moet dringend worden herzien.

Anderzijds moet de bedrijven die het goed menen met hun consumenten en met hun werknemers een **label “Homo Felix”** opgekleefd krijgen en dit kan dan in een door iedereen raadpleegbare gegevensbank worden opgeslagen en periodiek worden geëvalueerd.

3.2 Megalomane bedrijven zoals multinationals, met kettingen van holdings, moeders, dochters en met een kluwen van tussenpersonen en outsourcing, zijn onoverzichtelijk en verleggen hun activiteiten gemakkelijk naar alle hoeken van de wereld. Hun winst wordt gemaximaliseerd met minimum belastingen aan de overheden. Zij hebben veel verdoken kosten, hun werknemers worden zonder respect behandeld en ze vervuilen de wereld met afvalproducten. **De overheden moet ophouden met het toestaan van fiscale voordelen aan dit soort bedrijven en de consumenten moeten ze boycotten.**

3.3 Kleinschalige bedrijven waar het verschil tussen werkgever en werknemer nauwelijks merkbaar is, verdienen steun omdat men zich dan meer verantwoordelijk voelt voor het product of geleverde dienst. **Kettingen van tussenpersonen** zoals assemblage- en distributiebedrijven tussen producent en consument zijn **dikwijls overbodig**, verbeteren de kwaliteit nauwelijks en vervuilen het milieu door nutteloos transport. De afstand tussen gebruik, verbruik of hulp enerzijds en het productieproces of de beschikbaarheid van dienstverlening anderzijds moet verkleinen. De rijdende stocks van goederen **zorgen voor overbelasting** op de wegen (land, water en lucht) en stress bij de bestuurders. **Dit soort vervoer moet ontmoedigd worden.**

3.4 Derden verdienen dikwijls veel geld aan transacties waar zij in feite overbodig zijn. Het is bijvoorbeeld niet altijd nodig voor (niet gespecialiseerde) hulp aan behoeftige personen beroep te doen op betaalde ziekenverzorgers. **Gratis hulp** van de familie en vrienden kan reeds veel lenigen. Bij banken gaan lenen i.p.v. spaargeld (dat toch niets meer opbrengt) van naaste familieleden of vrienden tijdelijk gebruiken is dikwijls een betere oplossing en verstevigd onderlinge banden **in ruil voor dankbaarheid**. Dure robots inschakelen voor menselijk contact en vriendschap is ook uit den boze. Op duurbetaalde, zogenaamde “experten” in vele branches, wordt veel beroep gedaan om waarden en risico’s te becijferen. Deze specialisten zorgen er wel voor om buiten schot te blijven als hun voorspellingen niet bewaarheid worden. Het **gezond verstand** brengt daar dikwijls veel meer soelaas omdat de overwegingen die tot beslissingen moeten leiden in een ruimer kader gebeuren, eveneens met niet meetbare gegevens.

4. Instellingen

4.1 De wil van het volk bestaat meestal uit een veelheid van doelstellingen, waartussen het verband dikwijls ver te zoeken is. Met de huidige communicatietechnieken wordt het gemakkelijker voor mensen met gelijkaardige doelstellingen om **elkaar te vinden in doelgroepen, fora, werkgroepen of burgerplatformen**. Zij voelen zich in deze fora verbonden en hebben er veel inspanningen voor over om hun doelstelling te realiseren. De bijdrage die ze hiervoor moeten leveren wordt niet als een belasting ervaren omdat ze het graag doen en resultaten willen zien.

Heel anders is het als ze voor een bestaand systeem belastingen moeten betalen, die uitgaven moeten spijzen, waarvan ze het nut niet inzien. Hun geld wordt dan besteed aan improvisaties en korte-termijnobjectieven van de vertegenwoordigers waarvoor ze gekozen hebben. Nog erger is het als hun belastingen moeten dienen om hun vertegenwoordigers, dictators en hun aanhang te verrijken.

4.2 De basis van het volk herwaarderen en de **impact van het volk vergroten op wat er moet gebeuren** om zich goed in zijn vel te voelen en gelukkig te zijn, kan op een andere manier tot stand komen. Als men er in slaagt om de **doelgroepen harmonisch** te laten **samenwerken** en het ene doel het andere niet in de weg staat kunnen de huidige systemen, die hun onkunde en ineffectiviteit al bewezen hebben, te vervangen.

4.3 Hiervoor zijn evenwichtige wijze mensen nodig die kunnen verbinden en tegenstellingen overbruggen. Zij kunnen bemiddelen en doelgroepen helpen om onderling te onderhandelen zodat uiteindelijk de doelstellingen meer geharmoniseerd worden en dezelfde richting uitgaan om de mensen en volkeren gelukkiger te maken. Het zijn **wijze generalisten** met zowel een brede inhoudelijke kennis als specifieke vaardigheden om verschillende ideeën te verzoenen. Zo nodig zijn zij ook scheidsrechters als het over algemene principes en waarden gaat om een gelukkige samenleving tot stand te brengen ook in harmonie met de natuur. Hun rol is er niet een van repressie maar van preventie: de botsingen ontmijnen.

4.4 Mede met de hulp van beschermde onderzoeksjournalisten om miskleunen in de systemen aan het daglicht te brengen, moeten de huidige wetgevingen en de structuur van de **instellingen vereenvoudigd en transparant** gemaakt worden. Veel overbodige instellingen moeten afgeschaft worden en de **fiscaliteit enkel behouden worden voor echte onmisbare overheidstaken**, waar een grote meerderheid van de bevolking het over eens is.

4.5 De rol van het IMF, FED, ECB, Nationale banken en gelijkaardige instellingen moet hertekend worden en vervangen door instellingen die de **groei van het geluk** wereldwijd bevorderen i.p.v. manipulaties van de rente of het opkopen van obligaties om het huidige soort economische groei terug aan te wakkeren.

De zinloosheid van hun huidige praktijken wordt ieder dag duidelijker. Het volk, bedrijven en beleggers volgen niet meer en de klassieke economen zijn het spoor kwijt. Er worden geen risico's meer genomen en men blijft sparen, ook zonder rente!

4.6 Men dient er zich ook van te vergewissen dat het vragen van grote inspanningen aan de bevolking en aan de staten om hun budgetten in evenwicht (zelfs gespreid in de tijd) te krijgen zinloos is zolang de berekeningen gebeuren op basis van geld dat niet bestaat omdat het ontstaat uit zeepbellen met onbetrouwbare inhoud. Gegevens over de echte waarden van mens, cultuur en natuur worden helemaal niet vermeld in de begrotingen! **Een volk is veel meer waard dan de som van de opbrengsten van producten en diensten, die het voortbrengt** (Bruto Binnenlands Product).

5. Res Publica

5.1 Door een toenemende schaarste aan water, lucht, voedsel, grondstoffen, leefbare biotopen en de beperkte leefbare oppervlakte van de aarde, zal er ooit een **einde moeten komen aan het vergaren van eigendom en bezittingen** van enkelingen ten nadele van een overgrote meerderheid van de wereldbevolking. Het moet gedaan zijn met rooftochten, planten van vlaggen, afsluitingen plaatsen, erfenissen en huwelijken om grondbezit en rijkdom uit te breiden. Ook fusies van grote bedrijven om het monopolie en macht te verwerven over een of ander goed moeten worden verhinderd.

Het bewustzijn van de noodzaak dat we **samen** het gemeenschappelijk goed ("res publica") van **de aarde moeten beheren** is aan het doordringen bij meer en meer mensen. Er moeten meer initiatieven komen om individueel bezit en eigendom te ontmoedigen en hebzucht in te dijken.

Een wereldwijd kadaster van eigendommen en natuurlijke hulpbronnen zou een belangrijk hulpmiddel moeten worden om een beter inzicht te krijgen in de wijze hoe dat nu feitelijk verdeeld is en hoe de kloof tussen arm en rijk kan gedicht worden. Water, lucht, natuur en grondstoffen zijn van iedereen!

5.2 Waarom moet ook iedereen een eigen voertuig bezitten? Dat men het **openbaar vervoer uitbouwt** en ophoudt om dat stiefmoederlijk te behandelen! Dit vraagt uiteraard veel en jarenlang investeringen maar dit moet dan vergeleken worden met de werkelijke totale kostprijs van het zowel lokaal als wereldwijd milieuvervuilend, stressverwekkend en soms nutteloos transport van goederen en vervoer van personen.

Uiteraard is controle op dergelijke grote investeringen en regelmatige evaluatie nodig om na te gaan of de effectiviteit van een adequaat transport en vervoer verbeterd is met ook minder vervuiling van het milieu en een minder gestresseerde samenleving.

Vermijden van eigen bezit en op een verantwoorde wijze gebruik maken van publieke goederen als goede huisvaders en – moeders zal leiden tot het vervaardigen van producten met lange levensduur en te zorgen voor een meer efficiënte dienstverlening. Een product wordt gemaakt om het te (laten) gebruiken en niet om het te verkopen en een dienst die wordt geleverd verwacht wederdienst en dankbaarheid. Ook wordt zo een einde gemaakt aan de wegwerpmaatschappij. De **circulaire economie** en recyclagebedrijven moeten ook beter ondersteund worden.

5.3 **Intellectuele eigendom** is door systemen van patenten en royalty's een **miskleun** geworden. Het is normaal dat een uitvinder (dit geldt ook voor muziek, boeken of kunstvoorwerpen) beloond wordt en de kosten voor de ontwikkeling van belangrijke nieuwe technieken, producten of diensten worden teruggewonnen, maar onaanvaardbaar dat de wereldgemeenschap jarenlang onthouden wordt van belangrijke en soms levensreddende producten, tenzij daar een fortuin wordt voor betaald. **Uitvindingen zijn immers ook res publica** omdat opleiding en onderwijs door de overheid (dus iedereen) worden bekostigd en er een soort telepatie bestaat die intellectuele en artistieke verworvenheden wereldwijd verspreidt.

6. Technologie / Informatie

6.1 De **technologie** is vlugger geëvolueerd dan de meeste mensen kunnen volgen. Zij is **niet meer op mensenmaat en beheerst ook het gedrag van de mens**. De informatietechnologie en de artificiële intelligentie vergaart informatie en kennis. Ze zouden de mens kunnen helpen om naar de toekomst toe vooruit te denken naar een meer gelukkige samenleving, maar er wordt ingespeeld op de natuurlijke nieuwsgierigheid van de meeste mensen en de technologie wordt meer en meer misbruikt om veel mensen afhankelijk, verslaafd en lui te maken. Ook moeten de grondstoffen en de menselijke (soms slaven-)arbeid die voor de vervaardiging ervan dikwijls nodig zijn, in rekening gebracht worden voor een globale beoordeling van het nut ervan.

6.2 De meeste mensen worden bestuurd door smartphones, computers, databases en gesofistikeerde algoritmes die hun zeggen wat ze moeten doen. Dit geldt zowel voor gewone mensen als voor aandeelhouders van bedrijven, beleggers op de beurs en zelfs voor wetenschappers, waarvan zou kunnen verondersteld worden dat ze onafhankelijk en objectief onderzoek doen. Deze **massale beïnvloeding door de technologie moet aan banden gelegd worden**. Menselijk initiatief moet gevrijwaard worden.

6.3 Als nieuwe technologie dient om de kwaliteit van ons leven te verbeteren, om nieuwe geneesmiddelen te ontwikkelen, energie of water te besparen of de kwaliteit van het voedsel te verbeteren, is dat uiteraard zeer welkom, zoals dit ook het geval is voor het inschakelen van robots voor mensenwaardig en ongezond werk. Er is nog **veel nuttige technologie nodig die onze fysieke en mentale gezondheid, welzijn en geluk kan verbeteren**.

Dit soort technologie kan ons helpen om uit de materiële hebzucht te “sublimeren” en ons meer bewust te maken van nog niet ontdekte “spirituele” en tot nu toe onmeetbare domeinen. De **wetenschappers moeten** hiertoe nog beter **samenwerken** i.p.v. zich te isoleren in een enkel domein, ieder met zijn eigen waarheid.

6.4 In de informatietechnologie met een **open digitaal platform voor beveiligde transacties** (zoals blockchain), dat niet manipuleerbaar is door propaganda en influencers en dat ieder van ons toelaat om na te gaan van welke bron een initiatief komt en de betrouwbaarheid van deze bron na te gaan. Iedereen moet er toegang toe krijgen en kunnen uitkomen voor zijn eigen mening maar haatberichten moeten achterwege blijven.

7. Waarden, Ruilmiddelen en Geld

7.1 De grote wereldwijde recessie mag ons niet moedeloos maken en kan een zegen worden voor grondige veranderingen waarmee uiteindelijk iedereen zich beter kan gaan voelen. De **hoeveelheid geld in de wereld moet verminderen en ontdaan van nep- en piramidesystemen**, waarvan alleen enkelingen of de top van de piramide profiteren. Het moet ons aanzetten om meer te ruilen en elkaar te helpen.

7.2 Veel creativiteit zal nodig zijn om **nieuwe manieren te vinden om in ruilsystemen met elkaar en met de natuur om te gaan**. Waarom zou er bijvoorbeeld in ruil voor het niet verder kappen van bossen voor sojaplantages geen kwijtschelding van schulden ten voordele van arme landen mogelijk zijn? Het **schuldbegrip moet verdwijnen en vervangen door wederdienst en dankbaarheid**.

7.3 Het echte geld dat uiteindelijk nog moet over blijven mag nog enkel zinvol gebruikt worden voor **investeringen waar de hele wereld beter van wordt** en om te vermijden dat er nog acute menselijke noden moeten gelenigd worden. De **overheid dient beperkt te worden tot kerntaken en initiatieven aan de basis aangezwengeld**, zodat de fiscaliteit tot een minimum kan worden beperkt en eenvoudig blijft.

7.4 **Rente moet worden verboden**. Renteloze leningen of opkopen van obligaties mogen enkel nog voor (liefst langetermijn-) bestedingen zoals in goede lucht, zuiver water, gezond voedsel of toegankelijk openbaar vervoer. Dit soort leningen wordt op termijn automatisch terugbetaald omdat er geen kosten meer zullen zijn voor bijvoorbeeld allerlei overbodige medicatie en afvalverwerking van rommel die nu wordt voortgebracht door aan luxe verslaafd gemaakte consumenten.

7.5 Door de **gokverslaafdheid van beleggers en beursgoeroes** worden meer en meer gesofisticeerde transacties met aandelen geïntroduceerd met meestal winstnames op korte termijn. **De echte waarde van een onderneming is niet meer relevant.** Zij gokken nu zelfs op evoluties van volledige korven van beursindexen zoals Nikkei, Dow Jones of DAX en aarzelen niet om massaal over te stappen op een andere index als die betere vooruitzichten biedt. De beurzen zelf worden daardoor volledig ten gronde gericht en beleggers zullen niet meer weten waar ze met hun geld terecht kunnen...dit wordt waardeloos. Dit is niet zo erg omdat een deel van het fake-geld op deze manier verdwijnt.

7.6 Er is derhalve een **grote nood aan een correcte waardebeoordeling niet alleen van ondernemingen zelf, maar ook van de impact die ze hebben op de mensen en de natuur.** Dit moet een van de kerntaken van de overheid worden. De huidige ratingbureaus vertrekken bij hun beoordeling van zeer onvolledige en valse informatie, genieten te onrechte van veel vertrouwen en moeten vervangen worden door betrouwbare instellingen.

7.7 Verzekeraars proberen ook de waarde te bepalen op basis van statistieken en leveren onbetrouwbare certificaten af aan banken, zelfs over de waarde van gesofistikeerde financiële producten, maar kunnen plotse veranderingen in de gedragingen van mens en natuur niet incalculeren. Zij **riskeren om nutteloos te worden als de solidariteit onder de mensen toeneemt**, zodat veel risico's kunnen genomen worden zonder op derden beroep te moeten doen, die zich te goed laten betalen voor hun dienstverlening en in hun verzekeringscontracten duistere clausules voorzien om aan hun verantwoordelijkheid te ontsnappen als hun inschatting verkeerd uitdraait.

7.8 Het **gebruik van cryptomunten binnen kleinere gemeenschappen hebben een toekomst als ze over voldoende vertrouwen kunnen genieten** en er veiligheden ingebouwd zijn om manipulaties uit te sluiten. Binnen kleinere gemeenschappen is de kans immers groter dat de waardeschalen die de ruilhandel mede met de hulp van cryptomunten ondersteunen, passen bij de goederen en diensten, die goed gekend zijn binnen die gemeenschap. Naarmate de actieradius van het ruilen toeneemt wordt het onduidelijker waarover men het heeft en is er meer kans tot manipulatie. Als er op termijn tussen de waardeschalen van verschillende gemeenschappen een harmonisatie kan komen, zullen meer universele cryptomunten aan vertrouwen kunnen winnen en op een ruimere schaal kunnen gebruikt worden.

SAMENVATTING

Het geld dat niet meer steunt op vertrouwen zal geleidelijk verdwijnen in deze tijden van crisis en recessie. Dat alles en nog wat meer en meer in vraag wordt gesteld is op zich een gunstige evolutie, ondanks het misbruik dat daarvan wordt gemaakt door sommige wereldleiders om verwarring en verdeeldheid te stichten onder de mensen om zichzelf dan op een podium te kunnen verheffen en met zagezegde pasklare sloganmatige oplossingen voor de dag te komen.

De algemeen verbreide financieel-economische systemen die grote windbuilen van vals geld creëren ten nadele van de hele wereldbevolking richt de menselijke fysieke en mentale gezondheid ten gronde en put de natuurlijke rijkdommen van deze Aarde volledig uit. Dit is niet de wil van de wereldbevolking en vanuit de basis is het nodig nieuwe creatieve processen op te starten en verder te ontwikkelen om de geldmassa te zuiveren en de creatie van nieuw en te vertrouwen geld enkel toe te staan als dit het geluk en het welzijn van de mensheid ten goede komt en de natuur respecteert.

In dit boek worden een aantal hints gegeven om de huidige gang van zaken op lokale en wereldschaal te veranderen. Het moet duidelijk zijn dat deze hints op een geleidelijke en voorzichtige wijze dienen te worden geïmplementeerd. Sommige recepten zijn niet aangewezen in sommige streken en gemeenschappen, wat niet mag beletten dat daar andere maatregelen dringend nodig zijn. Vele van deze evoluties gebeuren reeds spontaan maar een grotere solidariteit, vertrouwen en onderling begrip onder de mensen kan de nadelige tijdelijke impact van sommige maatregelen verzachten en gewenste evoluties versnellen. De volgorde en het tijdschema is belangrijk en vereist de inbreng van wijze mensen, die niet uit zijn op zelfverheerlijking of enige rijkdom.

INHOUDSTAFEL

1. De teloorgang van het vertrouwen
2. Wat willen de mensen? Hoe krijgt het volk terug greep op de situatie?
3. Hoe wordt er nu aan de touwtjes getrokken en door wie?
4. Geldcreatie en Groei
5. Kwaliteitssystemen en Waarden
6. Sneeuwbal van schulden
7. Bezit
8. Inkomsten en Belastingen
9. Betrouwbare Informatie
10. Consumenten en Werken
11. Wat na de recessie?
12. Principes van de gewenste verandering
  1. De Mens
  2. De Natuur
  3. Rechtspersonen, tussenpersonen en derden
  4. Instellingen
  5. Res Publica
  6. Technologie / Informatie
  7. Waarden, Ruilmiddelen en Geld

Samenvatting

